

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 24. 8. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 94/SO/2022-MS

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnety na preverenie evidované pod č. 94/SO/2022-MS smerujúce voči vysielaniu programovej služby Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnety na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľom podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 5. 9. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 24. 8. 2022

Podnet na preverenie č.:	94/SO/2022-MS zo dňa 10. 6. 2022
Podávateľ:	fyzická osoba (2)
Predmet podnetu:	Správy RTVS
Deň a čas vysielania:	9. 6. 2022 o cca 19.00 hod.
Označenie podľa JSO:	-
Programová služba:	Jednotka
Vysielateľ:	Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie:	TD/1

Dátum: 17. 8. 2022

OBSAH PODNETU:

Podnet č. 1.: „*V správach RTVS sa objavil titulok “Vojna na Ukrajine, Žoldnierov odsúdili na smrť” a moderátor tieto slová aj vyslovil. V súvislosti s dobrovoľníkmi na Ukrajine je maximálne nemiestne a neetické nazývať zahraničných dobrovoľníkov hanlivým slovom “žoldnieri”. U divákov to môže vyvolať dojem, ako keby tam bojovali na “nesprávnej” strane a rozsudok snrty v separatistickej “republike” bol skoro akože v poriadku.*“

Podnet č. 2.: „*V správach odznela hrubá dezinformácia počas reportáže o odsúdení troch obrancov Mariupolu na smrť súdom samozvanej Doneckej republiky.*

Traja väzni boli nazvaní žoldnieri, čo je v hrubom rozpore so skutočnosťou, keďže boli riadnymi členmi Ukrajinskej armády, konkrétne 36. pluku námornej pechoty.

Bez ohľadu na to, či išlo zo strany redakcie o trestuhodnú neznalosť pojmov alebo zámernú manipuláciu, je nazývanie týchto troch vojnových zajatcov žoldnieri úplne neprípustné.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávatelia namietali odvysielanie údajne nepravdivých a nepresných informácií v rámci vysielania programu *Správy RTVS* o 19:00 h dňa 9. 6. 2022 (Jednotka) v súvislosti s tým, že Rusko zajalo príslušníkov iných štátov bojujúcich na strane Ukrajiny a títo boli v rámci predmetného spravodajstva označení ako „žoldnieri“.

Príspevok sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách**: „*Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.*“

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Program *Správy RTVS* je formát spravodajskej relácie, ktorá prináša sumár najdôležitejších udalostí daného dňa. Spravodajstvo je prednášané redaktorom, hlavné príspevky sú následne detailnejšie prezentované ďalším príslušným pracovníkom redakcie spravodajstva, ktorý ich spracovával. V závislosti od charakteru a témy príspevku, poskytujú redaktori aj priestor pre prezentáciu postojov názorovým stranám, ktorých sa predmet jednotlivých príspevkov týka, resp. redakcia necháva priestor pre komentáre i osloveným odborníkom z príslušných oblastí.

S ohľadom na predmet podnetov sme počas monitoringu zaznamenali:

- v rámci úvodného prehľadu správ v čase **19:00:41 - 19:00:48** text v obraze: „*Vojna na Ukrajine, Žoldnierov odsúdili na smrť*“, na pozadí obrázok troch mužov sediacich za mrežami v cele. **Moderátorka:** „*Tribunál proruských síl v Donbase odsúdil na trest smrti dvojicu Britov a občana Maroka, slúžili v ukrajinskej armáde.*“

- v rámci spravodajských príspevkov v čase **19:17:10 - 19:17:28** bol odvysielaný príspevok *Troch zahraničných vojakov odsúdili na smrť*, počas ktorého **moderátorka** informovala, že občan Maroka a dvaja občania Británie boli Najvyšším súdom proruskej Doneckej republiky odsúdení na smrť za terorizmus a žoldnierstvo, pričom títo muži bojovali na Ukrajine proti Rusku na strane ukrajinskej armády.

- v rámci záverečného prehľadu správ v čase **19:53:44 – 19:53:51** uviedla **moderátorka:** „*Tribunál proruských síl v Donbase odsúdil na trest smrti dvojicu Britov a občana Maroka, slúžili v ukrajinskej armáde.*“

Z uvedeného vyplýva, že predmetné vydanie spravodajstva celkovo na troch miesta pokrylo informáciu o tom, že separatistická proruská Donecká republika odsúdila na trest smrti občanov Veľkej Británie a Maroka, ktorí **bojovali na strane ukrajinskej armády** a padli do zajatia ruských síl. V rámci príspevku bolo uvedené, že **dôvodom udelenia trestu smrti je ich obvinenie zo strany Najvyššieho súdu Doneckej republiky z terorizmu a žoldnierstva.**

Zo spravodajského hľadiska je to aktuálna informácia o vývoji vojenského konfliktu na Ukrajine, pričom na niekoľkých miestach odznelo, že odsúdení vojaci cudzích národností bojovali v ukrajinskej armáde, boli však súdnym aparátom proruskej Doneckej republiky odsúdení na smrť ako žoldnieri a teroristi, čo v danom kontexte považujeme za relevantné informácie o danej udalosti. Zároveň konštatujeme, že **v rámci predmetného vysielania neboli odvysielané žiadne ďalšie informácie/vyjadrenia** (zo strany Ukrajiny / zo strany štátnych predstaviteľov krajín, ktorých občania boli odsúdení / vyhlásenie k rozsudku od odsúdených a pod.), ktoré by predmetný rozsudok zo strany proruského tribunálu konfrontovali.

O predmetnej udalosti informovali aj iné domáce médiá nasledovne:

- **pravda.sk**, v článku *Doneckí separatisti odsúdili troch zahraničných bojovníkov na trest smrti*¹ publikovanom dňa 9. 6. 2022 o 16:40 h okrem iného uvádza aj: „...súd v samozvanej Doneckej ľudovej republike na Ukrajine neprávoplatne odsúdil na trest smrti dvojicu Britov a občana Maroka, uviedla agentúra TASS s odvolaním sa na svojho spravodajcu v súdnej sieni. Podľa súdu, ktorý prípad začal pojednávať v utorok, muži bojovali na Ukrajine ako žoldnieri. Odsúdení však tvrdia, že sú riadnymi vojakmi ukrajinskej armády a že s nimi preto má byť zaobchádzané ako s vojnovými zajatcami..., ... Server Mediazona už skôr napísal, že všetci traja odsúdení vstúpili do ukrajinskej armády ešte pred začiatkom terajšej ruskej invázie na Ukrajinu a že na Ukrajine žili niekoľko rokov. Aiden Aslin pri ukrajinskej námornej pechote slúži od roku 2018, od toho istého roku je jej príslušníkom aj Shaun Pinner. Maročan Ibráhím Sádún sa presťahoval na Ukrajinu v roku 2019 a o dva roky neskôr podpísal zmluvu o vstupe do ukrajinskej armády...“

¹ https://spravy.pravda.sk/svet/clanok/629860-donecki-separatisti-odsudili-troch-zahranicnych-bojovnikov-na-trest-smrti/?utm_source=pravda&utm_medium=rss&utm_campaign=rss

- **hnonline.sk** v článku **Zajatých Britov poslali na Donbase na smrť. Vykonštruovaný proces, zúri Londýn**² publikovanom dňa 9. 6. 2022 o 17:17 h okrem iného uvádza aj: „...Dvaja Briti a Maročan, ktorých ruskí vojaci zajali pri bojoch na Ukrajine, boli odsúdení na trest smrti..., ... trojica sa v stredu večer na súde v takzvanej Doneckej ľudovej republike priznala k obvineniam z terorizmu či sprisahania..., ...Britská strana proces označila za vykonštruovaný a priznanie za vynútené. ...podľa súdu muži bojovali na Ukrajine ako žoldnieri...“

- **TV JOJ** v rámci vysielania programu **Noviny TV JOJ** dňa 9. 6. 2022 o 19:30 h odvysielala príspevok **Trest smrti pre 3 vojakov**, v ktorom okrem iného odznelo aj:

Moderátorka: „...V samozvanej Doneckej republike ovládanej proruskými separatistami odsúdili na trest smrti 3 príslušníkov ukrajinskej armády - dvoch Britov a jedného Maročana..., ...pozorovatelia označili proces za vykonštruovaný, obvinenia za vymyslené a priznania, ktoré zverejnila ruská štátna televízia, za vynútené.“

Redaktor: „...Oni sami opakovane tvrdili, že sú riadnymi vojakmi ukrajinskej armády, na Ukrajine žijú niekoľko rokov a žiadali, aby sa k nim pristupovalo ako k vojnovým zajatcom. Na území samozvanej Doneckej ľudovej republiky ich napriek tomu odsúdili ako žoldnierov na trest smrti...“

- **TV MARKÍZA** v rámci vysielania programu **Televízne noviny** dňa 9. 6. 2022 o 19:00 h odvysielala príspevok **Zistenia tajných služieb**, v ktorom okrem iného odznelo aj:

Redaktor: „...Z Donbasu prišla aj šokujúca správa zo súdu s dvoma zajatými Britmi a jedným Maročanom, ktorí bojovali po boku ukrajinskej armády. Tribunál v samozvanej Doneckej republike ich označil za žoldnierov a vyriekol trest smrti. Proti verdiktu sa chcú odvolať. O ich osude bude paradoxne rozhodovať ten istý súd...“

S ohľadom na predmet podnetov vnímame primárne ako problematický text v obraze („*Vojna na Ukrajine, Žoldnierov odsúdili na smrť*“²) v rámci úvodného prehľadu správ, ktorý vysielateľ RTVS odvysielal v rámci vysielania spravodajského programu *Správy RTVS* na programovej službe Jednotka dňa 9. 6. 2022 o 19:00 h.

Z predmetného textu **explicitne vyplýva, že daní odsúdení Briti a Maročan sú žoldnieri** a daný titulok sumatívne komunikuje a prezentuje toto tvrdenie ako fakt. Zároveň však v rámci prehľadu správ, v rámci samotného príspevku aj v rámci záverečného prehľadu správ **bola spomenutá informácia, že predmetní zajatci boli takto označení zo strany proruských separatistov na Donbase v Doneckej republike**. Namietané vyjadrenie o „žoldnieroch“ teda bolo realizované len prostredníctvom spomenutého textu v obraze v rámci úvodného prehľadu správ, pričom následne z hľadiska prezentovaných informácií boli diváci ďalej informovaní o tom, že takto daných zajatých Britov a Maročana vníma proruská strana na Donbase v Doneckej republike.

Konštatujeme, že v rámci daného spravodajského príspevku **absentuje akékoľvek vyjadrenie, ktoré by daný rozsudok názorovo konfrontovalo** (pričom ako príklad uvádzame aj iné domáce médiá, ktorá danú relevantnú udalosť spravodajsky podchytili a následne o nej informovali), avšak zároveň za daných okolností rovnako konštatujeme, že **sporná informácia (žoldnieri odsúdení na smrť) obsiahnutá v titulku bola následne po formálnej stránke ďalej informačne rozvitá uvedením faktu, že k takémuto verdiktu dospel súd na proruskom Donbase v Doneckej republike**, z čoho vyplýva, že takéto označenie daným odsúdencom pripisuje práve spomínaný Najvyšší súd Doneckej republiky, čiže sporné úvodné vyhlásenie je následne vysvetlené a kontextuálne doplnené v rámci prezentovania ďalších informácií. Zo

² <https://hnonline.sk/svet/96024063-zajatych-britov-poslali-na-donbase-na-smrt-vykonstruovany-proces-zuri-londyn>

strany vysielateľa môžeme teda v prípade takto koncipovaného úvodného textu v obraze hovoriť o istom „bulvárnom“ charaktere a aspekte tejto konkrétnej informácie, ktorá však následne bola po informačnej stránke náležite doplnená.

Na základe vyššie uvedených skutočností sa domnievame, že odvysielanie predmetnej informácie o tom, že žoldnieri boli odsúdení na smrť, **nebolo v rozpore s požiadavkou na objektivnosť a nestrannosť vysielania spravodajského programu podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ RTVS odvysielaním programu *Správy RTVS* dňa 9. 6. 2022 o 19:00 h na programovej službe Jednotka **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnety na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnené.**

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 94/SO/2022-MS)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS
Deň vysielania: 9. 6. 2022
Čas vysielania: 19:00 h
Označenie podľa JSO: -

časový kód cca:

19:00:01 Správy RTVS, začiatok programu

Úvodný prehľad správ

19:00:41 - 19:00:48 text v obraze: „*Vojna na Ukrajine, Žoldnierov odsúdili na smrť*“, na pozadí obrázok troch mužov sediacich za mrežami v cele. **Moderátorka:** „*Tribunál proruských síl v Donbase odsúdil na trest smrti dvojicu Britov a občana Maroka, slúžili v ukrajinskej armáde.*“

Richard Sulík bude čeliť odvolávaniu / Učitelia pôjdu protestovať za vyššie platy / Slovenské vlaky čakajú na ministrov / V kauze Voz obvinili aj šéfa Tiposu / Boje o Severodoneck rozhodnú o osude Donbasu /

19:17:10 *Troch zahraničných vojakov odsúdili na smrť*, začiatok príspevku. Kamera sníma spravodajské štúdio, neskôr trojicu mužov sediacich za mrežami.

Moderátorka: „*Dvoch Britov a jedného Maročana, ktorí bojovali na Ukrajine, odsúdili na smrť. Rozsudok vyniesol Najvyšší súd proruskej Doneckej ľudovej republiky. Za vinu im kladie žoldnierske aktivity a terorizmus. Muži pred zadržaním bojovali proti ruským silám na strane ukrajinskej armády.*“

19:17:28 *Troch zahraničných vojakov odsúdili na smrť*, koniec príspevku

Britské raketomety majú nasadiť na Donbase / Personálna kríza aj v špičkovom ústave / Pri Šuranoch má vyrásť strategický park / Stovka pracovných miest v Humennom / Centru dlhujú takmer dvanásť miliónov / Súdiť nemôže, poberá polovicu platu / Pokračuje súd v kauze Dobytkár / Koniec éry ultra lacných peňazí / Muž v Berlíne vrazil do davu ľudí úmyselne / Nová Zéland chce zdaňovať dobytkov / Gél na podporu srdca po infarkte / Najkrajšie knihy roka / 1. ročník festivalu na podporu inovácií v Košiciach / Rozbeh novej sezóny na Bojnickom zámku / Štartuje Slovak Press Photo / Hviezdy v Slovenskej filharmónii / Charita otvára 25 centier podpory / Výstavbu dialnice pri Ružomberku zastavili / Ani po ôsmych rokoch nevyniesli rozsudok / Polícia dolapila vykrádačov chát a kostolov / Letné brigády sa začínajú / Odomkli hladinu Štrbského plesa

Záverečný prehľad správ

19:53:44 – 19:53:51 Kamera sníma spravodajské štúdio. **Moderátorka:** „*Tribunál proruských síl v Donbase odsúdil na trest smrti dvojicu Britov a občana Maroka, slúžili v ukrajinskej armáde.*“

19:54:34 Správy RTVS, koniec programu / Reklamný blok

19:54:59 koniec záznamu